

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання економіки
Протокол № 7 від 15.12.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

робоча програма

Галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**

Спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

Освітній рівень **перший (бакалаврський)**

Освітня програма **«Міжнародний бізнес»**

Статус дисципліни

обов'язкова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробник:

к.ю.н., доцент

Підписано КЕП

Олена ОСТАПЕНКО

Завідувач кафедри

правового регулювання економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Наталія ПАРХОМЕНКО

Харків

2023

ВСТУП

Актуальність навчальної дисципліни та її необхідність та роль у підготовці фахівців. Навчальна дисципліна «Міжнародне право» надає можливість поглиблено оволодіти знаннями щодо особливостей правового регулювання міжнародних відносин. Вивчення дисципліни «Міжнародне право» направлено на формування у студентів знань про: теоретико-правові підходи до категорій «міжнародне публічне право» та «міжнародне приватне право»; формування у здобувачів практичних умінь та навичок роботи з міжнародними договорами, іншими міжнародними актами, справами Міжнародного Суду ООН та міжнародних арбітражів, а також судовою практикою у цивільних справах з іноземним елементом, положеннями чинного законодавства України, що регулюють приватно-правові відносини тощо; формування у здобувачів умінь та навичок вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми курсу на підставі аналізу джерел міжнародного публічного та приватного права; розвиток у здобувачів навичок аналітичного мислення, уміння логічно та професійно давати оцінку сучасним міждержавним відносинам у світлі міжнародного публічного права, обґрунтовувати та висловлювати свою точку зору з проблем, пов'язаних із застосуванням норм, спрямованих на регулювання приватних правовідносин з іноземним елементом; розвиток правової свідомості та формування правової культури здобувачів.

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне право» у закладах вищої освіти має важливе значення в загальній системі підготовки майбутніх фахівців, сприяючи розвитку загальної правової культури, надаючи глибокі знання у сфері міжнародного правопорядку; сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу змісту правових відносин і правильного застосування правових норм.

Метою навчальної дисципліни «Міжнародне право» є підготовка майбутніх фахівців, здатних самостійно застосовувати положення законодавства міжнародного публічного та приватного права, практичних умінь та навичок правильного тлумачення та застосування міжнародних нормативно-правових актів та чинного національного законодавства, судової та арбітражної практики, необхідних для їх майбутньої трудової діяльності як фахівців у сфері міжнародних відносин.

Завданнями навчальної дисципліни є розуміння сенсу категорій міжнародного права, формування у здобувачів системи компетентностей, необхідних для реалізації, охорони та захисту прав у сфері міжнародних відносин.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, законодавчі та практичні положення щодо правового регулювання міжнародних відносин.

Об'єктом навчальної дисципліни є система міжнародних правовідносин, зміст доктрини, основних теорій і концепцій міжнародного права, міжнародно-правові поняття та визначення, принципи та норми міжнародного права, теоретичні основи правотворчої і правозастосовчої діяльності суб'єктів

міжнародного права.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН1.	СК 9.
РН4.	СК 9.
РН5.	ЗК 10, СК 9.
РН6.	ЗК 1.
РН8.	ЗК 1.
РН15.	ІК, ЗК 1.
РН16.	ЗК 1, СК 9.
РН19.	СК 9.
РН21.	СК 10.
РН22.	ЗК 1.
РН26.	ЗК 1.
РН27.	СК 9.
РН29.	ЗК 1, СК 12.

де, РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН4. Систематизувувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН6. Планувати, організувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

РН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня

та налагоджувати комунікації між ними.

PH16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

PH19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

PH21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

PH22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

PH26. Управляти міжнародним бізнесом, формувати, розробляти та реалізовувати стратегії щодо управління персоналом міжнародної компанії, маркетингової, конкурентної, інноваційної, фінансової діяльності та інші з урахуванням напряму діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, враховуючи пріоритети смарт-спеціалізації Харківського регіону.

PH27. Застосовувати набуті знання для розв'язання прикладних завдань в сферах планування, аналізу, організації та контролю міжнародного бізнесу.

PH29. Приймати та обґрунтовувати управлінські рішення щодо створення та діяльності підприємницьких структур, сприяння інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва.

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Міжнародне право як галузь права. Основні принципи міжнародного права

Поняття, ознаки та функції міжнародного права. Предмет міжнародного права. Міжнародне публічне право як особлива система права. Походження та розвиток міжнародного права. Співвідношення міжнародного та національного права. Державні інтереси, політика і міжнародне право.

Тема 2. Джерела міжнародного права. Основні принципи міжнародного права

Поняття, особливості та класифікація міжнародно-правових норм. Поняття та види джерел міжнародного права. Міжнародний договір як основне джерело міжнародного права. Міжнародний звичай. Загальні принципи права. Допоміжні джерела міжнародного права.

Поняття та особливості основних принципів міжнародного права. Характеристика принципів міжнародного права: принцип утримання від загрози силою або її застосування в міжнародних відносинах; принцип суверенної рівності держав; принцип вирішення міжнародних спорів мирними засобами; принцип невтручання в справи, що входять у внутрішню компетенцію держав; принцип міжнародного співробітництва; принцип рівноправності і самовизначення народів. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань. Принцип територіальної цілісності держав. Принцип поваги прав людини і основних свобод. Принцип непорушності (недоторканності) державних кордонів.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права.

Міжнародно-правове визнання і правонаступництво. Поняття і види суб'єктів міжнародного права. Держава як основний суб'єкт міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність народів і націй, що борються за незалежність. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних міждержавних організацій. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності за фізичними та юридичними особами. Поняття, форми та види визнання у міжнародному праві. Поняття правонаступництва у міжнародному праві.

Тема 4. Відповідальність у міжнародному праві.

Поняття та підстави міжнародно-правової відповідальності. Міжнародне протиправне діяння як фактична підстава міжнародно-правової відповідальності. Класифікація міжнародних правопорушень. Серйозні порушення міжнародно-правових зобов'язань, що випливають з імперативних норм загального права. Відмежування міжнародних правопорушень від схожих (суміжних) діянь. Обставини, що виключають міжнародну протиправність.

Види і форми міжнародної відповідальності. Політична та матеріальна міжнародно-правова відповідальність. Особливості відповідальності міжнародних організацій. Відповідальність суб'єктів міжнародного права за

шкідливі наслідки дій, не заборонених міжнародним правом. Санкції та контрзаходи.

Способи вирішення спорів.

Тема 5. Територія в міжнародному праві.

Поняття та види територій в міжнародному праві. Державна територія та її складові частини. Способи зміни та оренда державної території. Поняття державних кордонів, їх види та способи встановлення. Міжнародна територія. Територія зі змішаним режимом. Територія з особливим режимом.

Змістовий модуль 2. Загальна частина

Тема 6. Право міжнародних договорів.

Поняття та джерела права міжнародних договорів. Поняття, форма, найменування та структура міжнародних договорів. Класифікація міжнародних договорів. Сторони в міжнародних договорах. Порядок і стадії укладення міжнародних договорів. Реєстрація та опублікування договорів. Тлумачення міжнародних договорів. Набуття чинності та дія міжнародного договору. Умови дійсності та недійсності міжнародного договору. Внесення змін до міжнародних договорів. Припинення міжнародних договорів та призупинення їх дії.

Тема 7. Право зовнішніх зносин.

Поняття та джерела права зовнішніх зносин. Система органів зовнішніх зносин. Загальні положення дипломатичного права. Загальні положення консульського права. Право спеціальних місій. Загальні положення дипломатичного права міжнародних організацій.

Тема 8. Міжнародне право прав людини.

Становлення та розвиток міжнародного права прав людини. Поняття міжнародного права прав людини. Джерела міжнародного права прав людини. Основні універсальні міжнародно-правові акти у галузі захисту прав і свобод людини та діяльність органів, які здійснюють контроль за їх дотриманням. Основні регіональні міжнародно-правові акти у галузі захисту прав і свобод людини та діяльність органів, які здійснюють контроль за їх дотриманням. Виконання Україною міжнародних зобов'язань у галузі захисту прав людини.

Тема 9. Право міжнародних організацій

Поняття права міжнародних організацій, його джерела. Поняття, ознаки та класифікація міжнародних міжурядових організацій. Міжнародна правосуб'єктність і структура міжнародних міжурядових організацій. Організація Об'єднаних Націй: цілі, система органів, повноваження. Регіональні міжнародні міжурядові організації. Міжнародні конференції.

Тема 10. Міжнародне приватне право

Поняття міжнародного приватного права. Джерела міжнародного приватного права. Поняття та види іноземного елемента. Колізійне регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом. Основні положення Закону України «Про міжнародне приватне право». Основні поняття міжнародного приватного права.

Тема 11. Міжнародне економічне право

Поняття міжнародного економічного права. Система міжнародного економічного права. Джерела міжнародного економічного права. Принципи міжнародного економічного права. Поняття міжнародних економічних відносин. Суб'єкти міжнародного економічного права. Основні галузі міжнародного економічного права.

Тема 12. Зовнішньоекономічні договори (контракти)

Поняття та ознаки зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Порядок укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Форма зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Внесення змін до зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Розірвання зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Поняття міжнародного права. Співвідношення внутрішньодержавного (національного) та міжнародного права. Тенденції розвитку міжнародного права. Історичний розвиток міжнародного права.
Тема 2. Завдання 2.	Види джерел міжнародного права. Особливості джерел міжнародного права. Звичай, його особливості. «М'яке право». Принцип невтручання у внутрішні справи. Принцип незастосування сили або загрози силою. Расава дискримінація.
Тема 3. Завдання 3.	Статус ЄС, його особливості як суб'єкта. Види суб'єктів міжнародного права. Право на самовизначення.
Тема 4. Завдання 4.	Міжнародний Суд ООН. Використання ad hoc. Участь сторін у судовому розгляді МС ООН. Юрисдикція МС ООН. Недружні дії. Способи вирішення спорів.
Тема 5. Завдання 5.	Територія й державні кордони. Передача територіального моря. Анклави. Нічийний острів. Спир про протоку.
Тема 6. Завдання 6.	Міжнародні конвенції. Сутність міжнародного договору. Механізм укладання договору. Виконання міжнародного договору. Набрання сили міжнародним договором. Припинення

	міжнародного договору. Визнання міжнародного договору недійсним.
Тема 7. Завдання 7.	Дипломатичні імунітети. Порядок звернення у посольство та консульство. Надання притулку. Консульські зносини.
Тема 8. Завдання 8.	Права людини. Класифікація прав і свобод людини. Права людини в Конституції України. Міжнародні акти у сфері захисту прав людини. Міжнародні органи та установи у галузі прав людини. Громадянство. Європейська конвенція про громадянство. Екстрадиція.
Тема 9. Завдання 9.	Міжнародні організації: поняття, види. Генеральна Асамблея ООН.
Тема 10. Завдання 10.	Міжнародне приватне право: поняття, джерела, зміст, принципи. Міжнародне публічне та міжнародне приватне право: порівняльна характеристика.
Тема 11. Завдання 11.	Економічна інтеграція. Міжнародне приватне право та міжнародне економічне право: порівняльна характеристика. Міжнародне економічне право та право зовнішньоекономічної діяльності.
Тема 12. Завдання 12.	Зовнішньоекономічна діяльність. Зовнішньоекономічні контракти. Суб'єкти ЗЕД. Принципи ЗЕД. Правові режими ЗЕД

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1.	Вивчення лекційного матеріалу. Аналіз додаткової літератури з питань історичного розвитку міжнародного права. Вирішення завдань – модельних ситуацій.
Тема 2.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій.
Тема 3.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій.
Тема 4.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій.
Тема 5.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій. Підготовка до контрольної роботи.

Тема 6.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій.
Тема 7.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій.
Тема 8.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій.
Тема 9.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій. Виконання творчого завдання.
Тема 10.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій. Написання есе.
Тема 11.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій. Виконання індивідуального завдання.
Тема 12.	Аналіз нормативно-правових актів. Вирішення завдань – модельних ситуацій. Підготовка до контрольної роботи.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні: лекція (Теми 1-12), проблемна лекція (Тема 1-12), розповідь (Тема 1-12), пояснення (Тема 1-12), дискусія (Тема 1-12).

Наочні: демонстрація (Тема 1-12), презентація (Тема 1-12).

Практичні: (Тема 1-12) (Тема 1-12), есе (Тема 10), творчі вправи (Теми 9, 11), кейси (Теми 4, 5).

Контрольні: експрес-опитування (Тема 1-12), письмові контрольні роботи (Теми 5,12), підсумковий контроль(іспит)

Самостійна робота – аналіз нормативно-правових актів (Тема 1-12).

Крім того, використовуються діалогічні методи навчання (методи активізації навчально-пізнавальних дій), зокрема, до них належать аналіз конкретної ситуації (Теми 1-12), «мозковий штурм» («атака») (Теми 5), навчально-тематична дискусія (Теми 1-12), професійна консультація (Теми 1-12), тощо.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: вирішення завдань – модельних ситуацій (по 5 балів), індивідуальні навчально-дослідні завдання (10 балів) або два творчі завдання як презентація чи кросворд тощо (по 5 балів), письмова контрольна робота по (5 балів), есе (5 балів). Таким чином, сумарна кількість балів складатиме за вирішення завдань – модельних ситуацій 40 балів, індивідуальне навчально-дослідне або 2 твори завдання 10 балів та 2 контрольні роботи 10 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Семестровий контроль: Іспит.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад білету

1. Предмет та методи міжнародного публічного права (стереотипний рівень).

2. Тестовий блок (діагностичний рівень):

1) Загальнообов'язкові, формально визначені правила поведінки суб'єктів міжнародного права, що встановлюють для них права та обов'язки, реалізація яких забезпечується відповідним міжнародно-правовим механізмом – це (Виберіть одну відповідь):

- a. Інститут міжнародного права
- b. Норма міжнародного права
- c. Субінститут міжнародного права
- d. Галузь міжнародного права

2) Наведіть визначення виду санкцій, що застосовуються у відповідь на недружній акт, несправедливу, упереджену політику іншого суб'єкта, але в межах допустимих міжнародним правом (Виберіть одну відповідь):

- a. Реторсія

- b. Реституція
- c. Сатисфакція
- d. Репресалія.

3) Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. поширюється (Виберіть одну відповідь):

- a. лише на держави та міжнародні організації
- b. на будь-яких учасників міжнародних відносин
- c. лише на міжнародні організації
- d. лише на держави.

4) До першого покоління прав людини відносять такі права (Виберіть одну або декілька відповідей):

- a. громадянські
- b. екологічні
- c. культурні
- d. соціальні
- e. економічні
- f. політичні

5) Правонаступництво у міжнародному праві не розповсюджується на (Виберіть одну відповідь):

- a. державний бюджет
- b. державні архіви
- c. державні борги
- d. державну власність

б) Основні принципи міжнародного права зафіксовані (Виберіть одну або декілька відповідей):

- a. у ст. 53 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р.
- b. у Статуті ООН 1945 р.
- c. у Декларації про принципи МП, що стосуються дружніх відносин і співробітництва відповідно до Статуту ООН, прийнятої ГА ООН в 1970 р.
- d. у Пакті Про політичні та економічні права 1966 р. (ст. 15-1)
- e. у Декларації ООН про неприпустимість інтервенції і втручання у внутрішні справи держав 1981 р. розд. II

7) Звернення до міжнародного арбітражу як засобу вирішення міжнародного спору в сучасному міжнародному праві є (Виберіть одну відповідь):

- a. обов'язковим для вирішення територіальних спорів
- b. виключно добровільним (за взаємною згодою сторін)
- c. обов'язковим для вирішення спорів щодо громадян сторін
- d. обов'язковим

8) Консульська екзекватура – це (Виберіть одну відповідь):

- a. дозвіл держави перебування на допуск глави консульської установи до виконання своїх функцій у межах консульського округу
- b. дозвіл держави на поїздку консула в сусідній консульський округ
- c. дозвіл держави на створення консульського округу

d. дозвіл стосовно надання консульством оплатних послуг у валюті держави перебування

e. дозвіл держави на створення консульського відділу при дипломатичному представництві

9) Загальні принципи права відповідно до п. 1 ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН є (Виберіть одну відповідь):

a. Нормами м'якого міжнародного права

b. Доктриною міжнародного права

c. Допоміжним засобом для визначення правових норм

d. Основним джерелом міжнародного права

10) Природні простори земної кулі з її сухопутною й водною поверхнею, надрами і повітряним простором, космічний простір і небесні тіла, що знаходяться в ньому, а також штучні об'єкти та споруди (космічні об'єкти, стаціонарні морські платформи), – це (Виберіть одну відповідь):

a. поняття території в міжнародному праві

b. поняття державної території

c. поняття території зі змішаним правовим режимом

d. поняття міжнародної території

e. поняття території міжнародної організації.

3. Евристичний рівень:

Завдання 1. У державі А. відбуваються збройні зіткнення між сепаратистами й урядовими збройними силами. Сепаратисти контролюють північну територію держави і вимагають відокремлення для створення незалежної держави. Вони звернулися до міжнародного співтовариства з проханням надати допомогу в їх боротьбі і заявили про свою готовність об'єднатися в союз з будь-якою державою для протистояння збройним силам держави А.

У відповідь на заяву відгукнулася сусідня держава В., надала сепаратистам зброю і пообіцяла фінансування збройної боротьби сепаратистів з урядовими силами.

Оцініть дії держави В. стосовно їх відповідності міжнародному праву.

Завдання 2. Однією з прогресивних, такою, що найбільше розвивається, формою міжнародного співробітництва є спільна діяльність держав у рамках створюваних ними, починаючи із середини ХІХ ст., особливих інституцій, які отримали назву міжурядових організацій. Маючи певні повноваження у сфері регулювання тої чи іншої категорії міжнародних відносин, такі структури є суб'єктами міжнародного права, компетенція яких і обсяг міжнародної правосуб'єктності обмежені, а їх юридичний статус характеризується рядом особливостей.

Яка структура міжнародних організацій?

Виділіть інші напрями співробітництва України з міжнародними організаціями.

Критерії оцінювання екзаменаційних робіт з навчальної дисципліни «Міжнародне право».

Відповідно до компетентнісного підходу екзаменаційні білети мають три рівні:

- 1) стереотипний (складається з одного теоретичного питання);
- 2) діагностичний (завдання, складається з десяти тестів);
- 3) евристичний (складається з двох завдань – модельних ситуацій).

Відповіді на перше завдання стереотипного рівня дають можливість виявити, як студент володіє системними знаннями навчального матеріалу, а саме: як були засвоєні характеристика та зміст міжнародного публічного права, співвідношення міжнародного публічного та міжнародного приватного права; об'єкти, предмет та суб'єкти міжнародних правовідносин; джерела міжнародного публічного права, співвідношення та взаємозв'язок внутрішньодержавного (національного) і міжнародного права; спеціальна термінологія, тощо.

Відповіді на питання ситуативного рівня демонструють вміння розрізняти міжнародне публічне і міжнародне приватне право, суб'єктів міжнародного права, правильність застосування внутрішньодержавного й міжнародного права тощо, і як наслідок, правильно обирати відповіді на всі питання в тестах.

Відповідь на питання евристичного рівня має виявити уміння творчо та ефективно опрацьовувати основні знання навчального матеріалу, правильно застосовувати законодавство, давати абсолютно правильну аргументовану відповідь.

Кожний рівень питань оцінюється окремо, а загальна оцінка підраховується як зважена сума оцінок за кожне питання. Кількісний показник (бал) встановлюється залежно від ступеня виконання завдання. Максимальний бал за іспит – 40.

Завдання стереотипного рівня подано у вигляді одного теоретичного питання, яке треба розкрити (надати характеристику змісту). Оцінюється правильна відповідь на питання – 10 балів. Завдання діагностичного рівня подано у вигляді різноманітних тестів, кожна правильна відповідь – 1 бал.

Максимальна кількість балів за перші два завдання – 20.

Евристичний рівень (20 балів): оцінюється за кожне правильне та обґрунтоване вирішення ситуаційного завдання – 10 балів. Загалом за правильне вирішення третього завдання – 20 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Мельченко Р. Г. Міжнародне право [Текст]: навч. посіб. / Р. Г. Мельченко. – Харків: Право, 2020. – 107 с. <https://ush.kiev.ua:8443/khkhneu/DocumentDescription?docid=KhKNEU.BibRecord.208409>

2. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України [Електронний ресурс]: навчально-практичний посібник / С. В. Бестужева. – Х. :

Нормативно-правові акти:

3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Віденська Конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів. Прийнята 8 квітня 1978 р. // Комп'ютерна БД “Право”.
5. Віденська Конвенція про правонаступництво держав щодо договорів. Прийнята 23 серпня 1978 р. // Комп'ютерна БД “Право”.
6. Європейська Конвенція про громадянство. Прийнята 7 листопада 1997 р. // Комп'ютерна БД “Право”.
7. Загальна декларація прав людини. Прийнята 10 грудня 1948 р. / М.Дженіс, Р.Кей, Е.Бредлі. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. Пер. з англ. К.: “АртЕк”, 1997. – 624 с.
8. Про дію міжнародних договорів на території України. Закон України від 10 грудня 1991 р. // ВВР України. – 1992. – № 10. – Ст. 137.
9. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.
10. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 281 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 30. – Ст. 1195.
11. Віденська конвенція про дипломатичні зносини: Міжнародний документ від 18.04.1961 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_048
12. Віденська конвенція про консульські зносини: Міжнародний документ від 24.04.1963 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_047
13. Віденська конвенція про право міжнародних договорів: Міжнародний документ від 23.05.1969 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118
14. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй: Міжнародний документ від 24.10.1970 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569
15. Заключний акт Наради з Безпеки і Співробітництва в Європі: Міжнародний документ від 01.08 1975 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055
16. Статут Організації Об'єднаних Націй та Статут Міжнародного Суду: Міжнародний документ від 26.06.1945 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_01).
17. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності: Міжнародний документ від 15.04.1994 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_018.

Додаткова

18. Міжнародне право. Методичні рекомендації до практичних завдань і самостійної роботи студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О.М. Доценко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (123 КБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 36 с.

19. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін. ; за ред. В. В. Мицика. Харків : Право, 2019. Т. 1 : Основи теорії. 2019. 416 с.

20. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.

21. Основи права Європейського Союзу : підручник / [Л.І. Адашис, Т.М. Анакіна, С.М. Вихрист та ін.] ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2020. – 590 с.

22. Остапенко О. Г. Біпатризм: український та зарубіжний досвід // Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 12. – С. 76-79. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-12/15>
http://www.lsej.org.ua/12_2021/16.pdf

23. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.

24. Міжнародне приватне право: підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюк. Харків: Право, 2021. 408 с.

25. Остапенко Ю. І. Право СОТ. Курс лекцій. Харків : Право. 2021. 192 с.

Інформаційні ресурси

26. <http://zakon4.rada.gov.ua/> Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство)

27. <https://mfa.gov.ua/> Міністерство закордонних справ. Офіційний сайт

28. <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=10601> сайт ПНС ХНЕУ ім. Семена Кузнеця